

Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja poikkeaminen; työryhmän mietintö

Suomen Vesiensuojelun Keskusliiton näkemyksen mukaan työryhmän mietintö on erittäin laadukasta lainvalmistelua. Lainmuutosten keskeisenä tavoitteena on vallitsevaan tilanteeseen nähden huomioida entistä paremmin EU-oikeuden linjaukset ja ottaa Suomessa käyttöön poikkeaminen kestävän kehityksen hankkeissa.

Keskeinen peruste ympäristötavoitteista poikkeamisella on muutos, joka johtaa lupanhakijoiden tasapuoliseen kohteluun sekä ennakoitavuuteen koko Suomessa. Lupaprosessin, lupaehtojen ja lupien tarkkailujen tulee olla tasapuolista koko Suomessa. Tämä ei poista kuitenkaan sitä epäkohtaa, joka liittyy lainsäädäntövajeeseen toistaiseksi voimassa olevien lupien osalta. Työryhmän olisi hyvä edelleen selvittää, mitä perustuslaillisia ongelmia ja perustuslain sekä EU-oikeuden kollisio tilanteeseen liittyviä mahdollisuuksia on puuttua lainsäädännöllä tähän ongelmaan.

Työryhmän mietinnössä on EU-oikeuden päätöksiä luettu tarkkaan ja haettu sieltä vastauksia, miten vesiensuojelun ympäristötavoitteista voidaan poiketa. Tämän osalta on hyvä, että vesimuodostelman hyvän tilan heikentämiskiello on kirjattu näkyviin työryhmän mietintöön. Valtioneuvoston laatimissa vesienhoidonsuunnitelmissa määritetään vesiensuojelun tila. Työryhmän mietintö johtaa tilanteeseen, jossa vesienhoidon ympäristötavoitteiden osalta tavoitteet ovat sitovia, vesiensuojelusuunnitelmissa luodaan vain rajat, miten ympäristötavoitteiden tavoitteet saavutetaan.

Uutena käyttöön otettavana poikkeamisena vesienhoidon ympäristötavoitteissa on kestävän kehityksen hankkeet. Tällä ennakoitaan EU-oikeuden kehitystä ja mahdollistetaan lyhytaikainen, hankekohtainen poikkeaminen vesiensuojelun ympäristötavoitteista. Hankkeiden osalta olisi kuitenkin hyvä, jos työryhmän mietinnössä tämä kirjoitettaisiin vielä selvemmin auki. Käsitteemme mukaan tämän tyyppisiä kestävän kehityksen hankkeita voisivat olla vesienkunnostushankkeet, joissa hankkeen takia vesimuodostelman tilanne hetkellisesti heikkenee. Työryhmän mietinnössä on mahdollista hankekohtainen poikkeaminen vesimuodostelman hyvä tilan tai heikentämisen kiellosta. Tämä tulee rajata ainoastaan vesiensuojeluhankkeisiin.

Lupien käsittelyn kokoaminen uuteen ympäristölupia käsittelevään virastoon on kannatettava ajatus. Osaamisen keskittäminen kokoaa alan osaamisen laajasti yhteen toimijaan. Alueellisten poikkeamien ja erityisolosuhteiden selvittämiseksi virasto joutuu kuitenkin käyttämään konsultteja ja asiantuntijaorganisaatioita tiedon hankkimisessa. Näiden osalta laatukriteerien luominen olisi hyvä olla mukana virastoa koskevan hankkeen alusta asti.

Helsingissä 15.11.2023

Hannu Moilanen

Toiminnanjohtaja